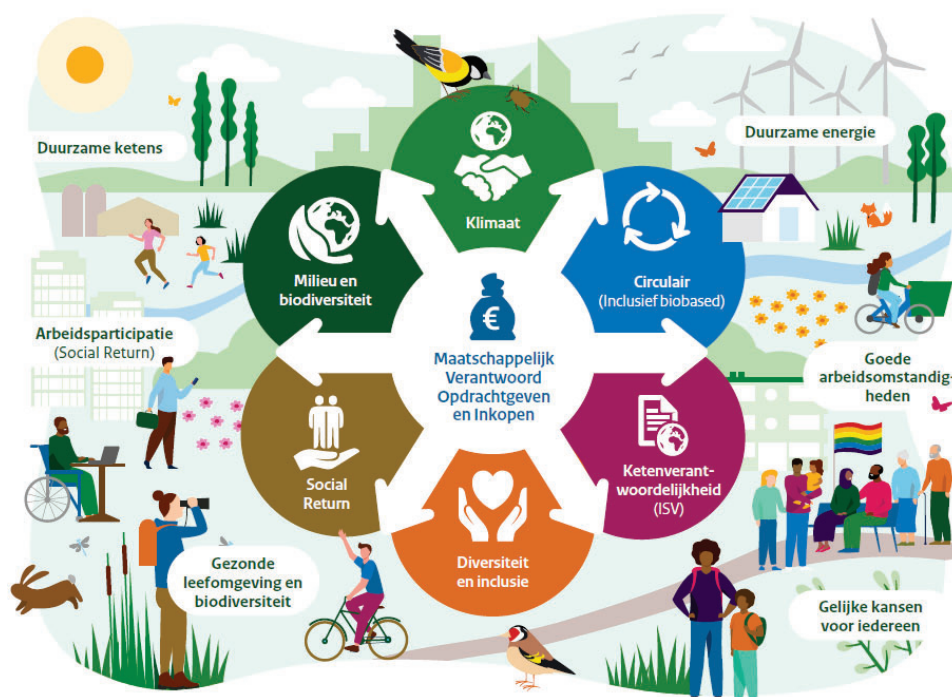

Actieplan
Maatschappelijk Verantwoord
Opdrachtgeven en Inkopen
(MVOI)

Gemeente Gouda

september 2025

versie 1.0

Inhoud

1	Inleiding	3
2	MVOI-thema's	4
3	Organisatiedoelen gerelateerd aan MVOI	5
4	Wat doen we al op het gebied van MVOI?	6
5	Ambitieniveaus	7
6	De trap van Gouda	8
7	Maatregelen en doelen	9
8	Monitoring	10

1. Inleiding

De gemeente Gouda zet zich in voor een groene, duurzame en inclusieve stad voor nu en in de toekomst. Afgelopen jaren heeft Gouda op deze gebieden bestuurlijke en maatschappelijke ambities en doelen gesteld. Deze ambities en doelen zijn vastgelegd in verschillende programma's, convenanten en beleidsstukken. Aansluiten bij het Manifest MVOI (Maatschappelijk Verantwoord Opdrachtgeven en Inkopen) en het vervolgens opstellen van een Actieplan MVOI is onderdeel van de Goudse ambities en doelen. Het Manifest MVOI is op 25 september 2023 door Gouda ondertekend waarna er organisatiebreed is gewerkt aan het opstellen van het Actieplan.

Gouda heeft ervoor gekozen om het Actieplan de aankomende jaren stapsgewijs te laten groeien. We starten met het scherp krijgen van de te volgen koers, het vergroten van de kennis en het onderzoek naar mogelijke maatregelen en instrumenten. In een volgende versie worden hierop voortbouwend de concrete maatregelen en doelen per MVOI-thema gespecificeerd. De ambitie is om een volgende versie (2.0 versie) gereed te hebben ca. 1 jaar na afronding van deze versie (versie 1.0).

2. MVOI-thema's

Bij de gemeente Gouda krijgen alle MVOI-thema's een plek. (Nog) Niet alles kan of kan tegelijkertijd. We zullen keuzes moeten maken op welke thema's we de focus leggen. We gaan onderzoeken met welke thema's we vanuit onze organisatie de grootste impact kunnen behalen en welke maatregelen we daarop gaan toepassen. Voor de overige thema's monitoren we de ontwikkelingen en passen maatregelen toe wanneer we daar de mogelijkheid toe zien op projectniveau.

Thema	Definitie
 Klimaat	Uitstoot van CO ₂ of andere broeikasgassen reduceren om klimaatverandering tegen te gaan (klimaatmitigatie). En het vergroten van de klimaatbestendigheid door verbeteren waterberging, meer groen en minder verhardingen (klimaatadaptatie).
 Circulair	Inzetten op verminderen van grondstoffen, levensduurverlenging en opnieuw inzetten van producten na gebruik.
 Milieu	Negatieve impact op het milieu voorkomen of minimaliseren, en het beschermen van de leefomgeving en biodiversiteit.
 Social Return	Arbeidsparticipatie stimuleren en meer werkgelegenheid creëren voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt.
 Diversiteit & inclusie	Bij aankoop diversiteit uitvragen met als doel dat in een diverse en inclusieve samenleving iedereen gelijk wordt behandeld.
 Ketenverantwoordelijkheid	Bedrijven stimuleren verantwoordelijkheid te nemen voor de goede praktijken eerder in de keten bij productielanden.

Definities MVOI-thema's

1 Organisatiedoelen gerelateerd aan MVOI

In onderstaand overzicht zijn de voor dit Actieplan MVOI relevante doelen uit de beleidsstukken weergegeven.

Thema	Doelen uit beleidsstukken
 Klimaat	In 2040 CO₂-neutraal (bron: Bestuursakkoord 2022-2026¹). In 2040 Aardgasvrij (bron: Transitievisie Warmte Gouda 2021²). We blijven inzetten op klimaatadaptatie. Hittestress en wateroverlast gaan we tegen door het toevoegen van extra vierkante meters biodivers groen in de stad. In 2050 moet de stad bestand zijn tegen klimaatverandering (bron: Bestuursakkoord 2022-2026).
 Circulair	50% circulair in 2030, en volledig circulair in 2050 (bron: startnotitie circulaire economie 2024³).
 Milieu	We verdubbelen onze inspanningen op het gebied van groen. Daarmee zetten we in op de verbetering van de biodiversiteit door de kwaliteit van het bestaande groen te verhogen, behouden en beheren. (bron: Bestuursakkoord 2022-2026).
 Social Return	De gemeente verwacht van alle partners en leveranciers een inspanning op het gebied van social return. Zowel bij aanbestedingen op diensten als bij werken dienen de opdracht verkrijgende bedrijven een percentage van de opdrachtsom aan Social Return te besteden. Dit kan door werkzoekenden een arbeidsplaats te bieden, of het bieden van leer-/werkplekken, trainingen of opleiding aan deze mensen. De gemeente Gouda gaat vroegtijdig in het proces van aanbestedingen met de werkgever in gesprek hierover. (bron: Inkoop- en aanbestedingsbeleid 2017⁴).
 Diversiteit & inclusie	De gemeente Gouda is een diverse en inclusieve organisatie en werkgever. Dit betekent dat er inclusief leiderschap getoond wordt, het personeelsbestand divers is samengesteld, mensen met een diverse achtergrond zich uitgenodigd voelen om bij de gemeente te komen werken en hier ook graag blijven werken vanwege het inclusieve werkklimaat. (bron: programmabegroting 2024-2027⁵) We willen dat Gouda een stad is waar het voor iedereen prettig is om te wonen. Daarvoor spannen we ons maximaal in. We streven naar een inclusief en sociaal Gouda, waarin iedereen gelijkwaardig is en iedere Gouwenaar mee kan doen. Een bruisende en gezonde stad ook, waar het prettig wonen, opgroeien en recreëren is. (bron: Bestuursakkoord 2022-2026).

¹ <https://www.gouda.nl/wp-content/uploads/2022/06/Bestuursakkoord-geef-Gouda-door.pdf>

² https://www.gouda.nl/wp-content/uploads/2021/12/TRANSITIEVISIE-WARMTE-GOUDA-2021_DEF.pdf

³ <https://gouda.bestuurlijkeinformatie.nl/Document/View/755cf6bd-caf0-4f98-b704-12282b99f689>

⁴ <https://lokaleregelgeving.overheid.nl/CVDR674172/2>

⁵ <https://begroting2024.financien.gouda.nl/>

2 Wat doen we al op het gebied van MVOI?

De gemeente Gouda is al volop actief op het gebied van MVOI. In uiteenlopende projecten en beleidsterreinen zetten we concrete stappen om onze maatschappelijke en duurzaamheidsdoelen te realiseren. Deze initiatieven vormen de basis waarop we de komende jaren verder bouwen om onze ambitieniveaus te verhogen.

Onderstaand overzicht geeft een compact beeld van wat we nu al doen.

- **Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB)**
 - ✓ Ondertekening convenant SEB en ontwikkeling uitvoeringsplan.
 - ✓ Inzet emissieloos materieel bij meerdere projecten, inclusief succesvolle subsidieaanvragen.
 - ✓ Toepassing van gunningscriteria voor inzet schoon materieel in aanbestedingen.
- **Gemeentelijk vastgoed**
 - ✓ Routekaart Verduurzaming gemeentelijk vastgoed.
 - ✓ (Rapportage) Verbetering fysieke toegankelijkheid gemeentelijke gebouwen.
- **Klimaatadaptatie**
 - ✓ Convenant Klimaatadaptief Bouwen.
 - ✓ Structuurvisie groen.
 - ✓ Water- en Rioleringsprogramma.
 - ✓ Programma Groen Gouda: Bomen en Biodiversiteit.
- **Duurzaam materiaalgebruik en circulariteit**
 - ✓ Toepassing Warm Mix Asphalt (WMA) om CO₂-uitstoot te reduceren.
 - ✓ Basiseisen circulariteit opgenomen in het Moederbestek.
 - ✓ Circulaire speeltuinen en hergebruik van materialen in openbare ruimte.
 - ✓ Duurzame materialen in lijn met de RES ([Omgevingsvisie](#)).
- **MVOI in aanbestedingen**
 - ✓ Toepassing van duurzaamheid, circulariteit en social return als gunningscriteria in diverse aanbestedingen.
 - ✓ Gebruik van het Ambitieweb om kansen op MVOI-gebied te identificeren.
- **Monitoring en rapportage**
 - ✓ Registratie en monitoring van circulariteitseisen en emissiereductie in de Projectmodule en EmissieCalc.
- **Social Return en inclusie**
 - ✓ Structurele inzet van medewerkers via Promen in catering en schoonmaak.
 - ✓ Inpassing van levend leslokaal bij het Stadhuis waarin jongeren kennismaken met het vak van restaureren (aanbesteding 'Herbestemming Stadhuis Gouda').
 - ✓ Social Return verankerd in inkoop- en aanbestedingsbeleid.
- **Fairtrade en maatschappelijk verantwoord inkopen**
 - ✓ Verlengen titel Fairtrade Gemeente, inclusief afspraken met leveranciers.
 - ✓ Fairtrade koffievoorziening binnen de organisatie.
- **Diversiteit & Inclusie**
 - ✓ Uitvoering Lokale Inclusie- en Diversiteit Agenda (LIDA), inclusief toegankelijke speelplekken, evenementen en inclusieve communicatie.
 - ✓ Inclusief sporten en bewegen, inclusief aangepast sportaanbod en samenwerking met partners.
- **Duurzame bedrijfsmiddelen**
 - ✓ Introductie circulaire bedrijfskleding (Wasteware-lijn) gemaakt van natuurlijke pigmenten uit voedselresten.

3 Ambitieniveaus

De gemeente Gouda heeft als ambitie om de thema's trapsgewijs te laten groeien. Elk jaar leggen we de lat hoger met als doel om continu te verbeteren. We gaan per thema onderzoeken naar welk ambitieniveau we in de aankomende jaren toe willen groeien.

Voor elk MVOI-thema onderscheiden we vijf stappen (niveaus) die de mate van ambitie en uitvoering weergeven. Hiervoor is per thema een nulmeting uitgevoerd. Voor de MVOI-thema's geldt dat de organisatie niet stil heeft gezeten. Er zijn de afgelopen jaren verschillende initiatieven en programma's gestart, en bij diverse thema's zijn bijvoorbeeld ook projecten uitgevoerd met concrete maatregelen. Deze inzet heeft bijgedragen aan een hogere score, waardoor vier thema's nu op niveau 2 staan en één thema al op niveau 4. Het thema Ketenverantwoordelijkheid bevindt zich daarentegen nog op niveau 1.

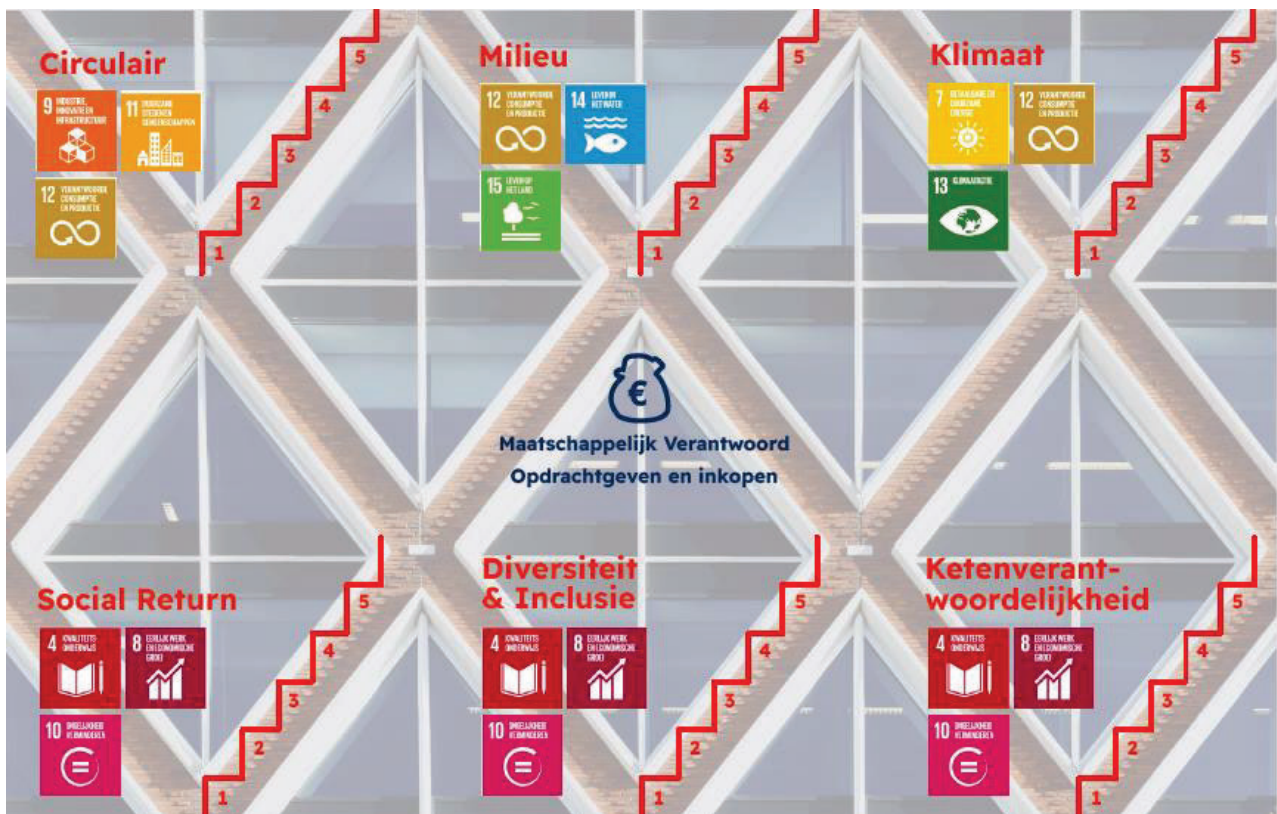
Bij het thema Diversiteit & Inclusie onderneemt de organisatie intern al veel activiteiten, zoals via de Lokale Inclusie- en Diversiteitsagenda (LIDA). Deze inzet heeft echter nog geen volledige vertaling gekregen naar inkooptrajecten. Omdat de nulmeting uitsluitend kijkt naar toepassing binnen opdrachtgeven en inkopen, is het huidige niveau op 2 vastgesteld.

5 stappen/ niveaus conform Manifest MVOI

MVOI-thema	Huidig niveau
 Klimaat	Niveau 2 Met o.a. het water- en rioleringsprogramma en het convenant klimaatadaptief bouwen zijn al stappen gezet richting implementatie. Verder is het convenant Schoon en Emissieloos Bouwen (SEB) ondertekend.
 Circulair	Niveau 2 Voorbeelden: Er zijn speeltuinen waar circulair materiaal is gebruikt, er zijn circulariteitseisen aan materialen gesteld, en vaak worden bij werken in de openbare ruimte materialen hergebruikt.
 Milieu	Niveau 2 Er zijn bijvoorbeeld de programma's groen en biodiversiteit. Ook wordt er op dit moment het soortenmanagementplan opgesteld, waarmee biodiversiteit beschermd wordt.
 Social Return	Niveau 4 Het thema is verankerd in het beleid en wordt structureel toegepast in inkooptrajecten. De gemeente Gouda heeft een voortrekkersrol (<i>Leiderschap</i>) in het regionaal Social Return-loket binnen de arbeidsmarktregio Midden-Holland.
 Diversiteit & Inclusie	Niveau 2 Er is de Lokale Inclusie- en Diversiteitsagenda (LIDA), om Gouda inclusiever en toegankelijker te maken.
 Ketenverantwoordelijkheid	Niveau 1 Op dit moment staat dit onderwerp nog in de kinderschoenen. De andere onderwerpen hebben nu meer onze aandacht.

4 De trap van Gouda

De trap van Gouda staat voor de visie van de gemeente Gouda om in verbinding met de eigen organisatie en de stad maatschappelijk verantwoord in te kopen. Door samen trapsgewijs te groeien binnen de MVOI-thema's bereiken we onze maatschappelijke doelen waaronder de door Gouda onderschreven Sustainable Development Goals (SDG's). De SDG's van de VN zijn doelen om van de wereld een betere plek te maken in 2030. Door de MVOI-thema's actief toe te passen in de inkooptrajecten levert Gouda een (in)directe positieve bijdrage aan het behalen van deze doelstellingen. Het streven is om in de volgende versie (2.0 versie) van het Actieplan de vijf ambitieniveaus bij elk van de zes MVOI-thema's in een routekaart voor de komende jaren concreet te maken. Nadat de routekaart concreet is, worden de ambitieniveaus bij de zes MVOI-thema's gevisualiseerd (onderstaande visueel 'de trap van Gouda' is hiervoor de basis). Het visueel maken van de ambitieniveaus – via de trap van Gouda – zorgt voor meer herkenbaarheid en een hogere bewustwording van de MVOI-thema's.

Visie: de trap van Gouda

5 Maatregelen en doelen

De aankomende jaren zal Gouda trapsgewijs gaan groeien op het gebied van maatschappelijk verantwoord inkopen en opdrachtgeven. We gaan onderzoeken welke maatregelen en instrumenten effectief, haalbaar en geschikt zijn voor toepassing in Gouda. De volgende maatregelen en instrumenten gaan we onderzoeken.

- Bij aanbestedingen waarbij gunning plaatsvindt op basis van BPKV (Beste Prijs-Kwaliteit Verhouding) subgunningscriteria opnemen op het gebied van MVOI. Voor 2025 is het doel om bij tenminste vier aanbestedingen een MVOI-thema als één van de subgunningscriteria toe te passen.
- Bij aanbestedingen in de GWW (Grond-, weg- en waterbouw) de CO₂-Prestatieladder⁶ als subgunningscriterium inzetten.
- Bij aanbestedingen in de GWW en gebouwen CO₂-reductie als kwantitatief subgunningscriterium en/of geschiktheidseisen ontwikkelen.
- Het ontwikkelen van een beslisboom dan wel kansenkaart met afwegingen en motivatie of circulaire eisen of subgunningscriteria kunnen worden toegepast bij een werkzaamheid in de openbare ruimte.
- Basiseisen voor de verschillende MVOI-thema's ontwikkelen die als standaard in de leidraden/programma van eisen worden opgenomen.
- Het ontwikkelen van een kennisbank, waarin tevens een bibliotheek met voorbeelden van subgunningscriteria wordt opgenomen.
- Kosten voor het toepassen MVOI-maatregelen op projectniveau inzichtelijk maken passend binnen het projectbudget.
- Het toepassen van MKI als norm/ richtlijn in het ontwerp en/ of als subgunningscriterium.⁷
- Het toepassen van Het Nieuwe Normaal als norm/ richtlijn⁸.
- Het toepassen van de R-ladder of een vergelijkbare tool in het ontwerpproces⁹.
- Het uitbreiden van het Zaaksysteem voor monitoring, bijvoorbeeld het monitoren van elk MVOI-thema afzonderlijk. Voor het uitbreiden van het Zaaksysteem wordt inspiratie opgedaan bij de MVI-ZelfevaluatiETOOL¹⁰ (ontwikkeld door het Rijk).
- Het ontwikkelen van een integraal dashboard voor monitoring (bijvoorbeeld via Power BI).
- De wijze waarop de organisatie, de diverse rollen en processen optimaal ingericht kunnen worden.

Er is bewust gekozen voor een handzame en compacte eerste lijst maatregelen. Hiermee kunnen we van start, gaandeweg leren en ons als MVOI-organisatie steeds verder ontwikkelen. Ieder jaar leggen we de lat hoger. Per thema wordt bekeken naar welk ambitieniveau we willen doorgroeien en hoe we dat kunnen bereiken.

⁶ <https://www.co2-prestatieladder.nl/nl>

⁷ <https://www.pianoo.nl/nl/document/17703/inkopen-met-de-milieukostenindicator>

⁸ <https://www.hetnieuwenormaal.nl/>

⁹ <https://www.rvo.nl/onderwerpen/r-ladder>

¹⁰ <https://mvizet.nl/>

6 Monitoring

De toegepaste maatregelen worden op projectniveau gemonitord. Het inzetten van monitoringsinstrumenten is van belang om het daadwerkelijke resultaat te monitoren en hier op bij te sturen. Monitoring vindt plaats via de bestaande projectomgeving van het Zaaksysteem. Het Zaaksysteem is reeds ingericht op het registreren van toegepaste duurzaamheidscriteria¹¹ en social return¹². Dit zijn maatregelen gericht op het 'proces'.

Naast het Zaaksysteem wordt momenteel gebruik gemaakt van de Projectenmodule en Wizzr om het 'effect' van de maatregelen tijdens de uitvoering te meten. De Projectenmodule geeft inzicht in voortgang op de doelen klimaat, circulair en milieu. Wizzr wordt ingezet om social return te monitoren.

¹¹ opgenomen in het programma van eisen, opgenomen als gunningscriterium en/of opgenomen als geschiktheidseis/selectiecriterium

¹² een vast percentage, een vast bedrag en/of opgenomen als gunningscriterium